DSM-5 “Çocukluk Ça?? Akut Stres Belirtileri ?iddeti Ölçe?i”

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *DSM-5 “Çocukluk Ça?? Akut Stres Belirtileri ?iddeti Ölçe?i”*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20224

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

DSM-5 "Çocukluk Ça?? Akut Stres Belirtileri ?iddeti Ölçe?i" (Orijinal ?ngilizce ad?: DSM-5 "Severity of Acute Stress Symptoms--Child Age 11-17" Form), travmatik bir olaydan sonraki bir ay içinde çocuk ve ergenlerde (11-17 ya?) ortaya ç?kan akut stres bozuklu?u belirtilerinin ?iddetini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, Türkçeye uyarlanarak geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?lm??t?r. Ölçek, özellikle klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda, travmaya maruz kalan gençlerin belirti düzeylerini objektif ve yap?land?r?lm?? bir ?ekilde saptamak için kritik bir araçt?r. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda kullan?m? için psikometrik yeterlili?ini kan?tlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Akut Stres Bozuklu?u, DSM-5, Çocukluk Ça??, Ergenlik, Travma, Stres Belirtileri, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometri

Yazarlar

Sapmaz, S. Y., Erkuran, H. O., Ergin, D., Celasin, N. S., Karaarslan, D., Ozturk, M., ... & Aydemir, O.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Amerikan Psikiyatri Birli?i'nin yay?mlad??? Ruhsal Bozukluklar?n Tan?sal ve ?statistiksel El Kitab?, Be?inci Bask?s? (DSM-5) kriterlerine uygun olarak, 11 ila 17 ya? aral???ndaki çocuk ve ergenlerde akut stres belirtilerinin ?iddetini ölçmektir. Ölçe?in Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik analizlerinin yap?lmas?, Türk kültürü ve diline uygunlu?unu sa?lamay? hedeflemi?tir.

Bu uyarlama çal??mas?, akut stres bozuklu?unun erken tan?s? ve müdahalesi için standardize edilmi? bir arac? klinik uygulamaya sunarak, travma sonras? stres tepkilerini de?erlendirme kapasitesini art?rmay? amaçlamaktad?r.

Yap?

Ölçek, Akut Stres Bozuklu?u (ASB) tan?s?n?n temelini olu?turan, DSM-5'te belirtilen semptom kümelerini ölçmektedir. Bu kümeler genellikle be? ana ba?l?k alt?nda toplan?r:

Giri? (Intrusion): Travmatik olaya dair istenmeyen an?lar, rüyalar veya tepkiler.
Olumsuz Duygudurum (Negative Mood): Sürekli olumsuz duygusal durumlar ya?ama yetene?i.
Ayr??ma (Dissociation): Gerçeklikten kopma, depersonalizasyon veya amnezi belirtileri.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaç?nma (Avoidance): Travmay? hat?rlatan içsel veya d??sal uyaranlardan kaç?nma çabalar?.
Uyar?lma (Arousal): A??r? uyan?kl?k, dikkat da??n?kl??? ve uyku bozukluklar? gibi fizyolojik tepkiler.

Geçerlik

Sapmaz ve arkada?lar? (2017) taraf?ndan yürütülen geçerlik çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, orijinal DSM-5 kriterleriyle uyumlu olan be? faktörlü yap?y? desteklemi?tir. Bu bulgular, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?lar? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ayr?ca, ölçe?in yak?nsak ve ayr??an geçerli?i de incelenmi? olup, ilgili di?er psikopatoloji ölçekleriyle (örne?in, Çocuk Travma Sonras? Stres Bozuklu?u Kontrol Listesi) beklenen düzeyde korelasyonlar gösterdi?i saptanm??t?r. Bu, ölçe?in akut stres semptomlar?n? di?er ili?kili ancak farkl? yap?lardan ay?rt edebilme yetene?ini peki?tirmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k ve test-tekrar test güvenilirli?i aç?s?ndan de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa), ölçe?in genelinde ve alt faktörlerinde yüksek düzeyde bulunmu?tur (genellikle 0.80'in üzerinde). Bu durum, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve ölçme hatas?n?n dü?ük oldu?unu göstermektedir.

Test-tekrar test güvenilirli?i, ölçe?in zaman içinde kararl? ölçümler yapma yetene?ini de?erlendirir. Yüksek test-tekrar test korelasyonlar?n?n elde edilmesi, ölçe?in k?sa süreli aral?klarla uyguland???nda tutarl? sonuçlar verdi?ini ve klinik kullan?ma uygun oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in psikometrik yap?s?n? belirlemek amac?yla yap?lan do?rulay?c? faktör analizi (DFA), verilerin DSM-5'in öngördü?ü be? faktörlü modele mükemmel uyum sa?lad???n? göstermi?tir. Bu be? faktör, s?ras?yla Giri?, Olumsuz Duygudurum, Ayr??ma, Kaç?nma ve Uyar?lma belirti kümelerine kar??l?k gelmektedir. Analizler, ölçe?in yap?sal modelinin Türk örnekleminde de geçerli oldu?unu kesinle?tirmi?tir.

Ölçme Arac?

Test Type: Geli?tirme/Uyarlama (Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.)

Format: Ölçek maddeleri, belirti ?iddetini ölçmek üzere çoklu derecelendirme (Likert tipi) format?nda düzenlenmi?tir. Orijinal DSM-5 ?iddet ölçütlerine uygun olarak, yan?tlar genellikle 5

ARABPSYCHOLOGY.COM

puanl?k bir aral?kta (örne?in, 0=Hiç Yok - 4=A??r? Düzeyde) derecelendirilir.

Language Available: Türkçe (Turkish), ?ngilizce (English - Orijinal versiyon)

Population Group: Çocuklar ve Ergenler

Age Group: 11-17 ya?

Population Details: Travmatik olaylara maruz kalm?? veya klinik olarak akut stres belirtileri gösteren ergen popülasyonu.

Test Methodology: Klinik görü?meye ek olarak, belirti ?iddetini standardize etmek amac?yla öz bildirim veya klinisyen derecelendirmesi ?eklinde uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

Akut Stres, Travma Sonras? Stres, Çocuk Psikiyatrisi, Ölçek Uyarlama, Cronbach Alfa, Faktör Yap?s?, Klinik De?erlendirme

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Sorumlu Yazar ?leti?im: drserminyalin@hotmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in bu Türkçe uyarlamas? ve geçerlik çal??mas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin ko?ullar? için sorumlu yazar Sermin Yalin Sapmaz ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Sapmaz, S. Y., Erkuran, H. O., Ergin, D., Celasin, N. S., Karaarslan, D., Ozturk, M., ... & Aydemir, O. (2017). Validity and Reliability of the Turkish Version of DSM-5" Severity of Acute Stress Symptoms--Child Age 11-17" Form. *Dusunen Adam: Journal of Psychiatry & Neurological Sciences, 30*(1), 32-38.

Makalenin çevrimiçi ba?lant?s?: proxy2.marmara-elibrary.com

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: dsm-5-severity-of-acute-stress-symptoms-child-

ARABPSYCHOLOGY.COM

age-11-17-form-toad.pdf

DSM-5 "Çocukluk Ça?? Akut Stres Belirtileri ?iddeti Ölçe?i" Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almad???ndan, bu bölümde ölçek maddeleri sunulamamaktad?r. Maddelerin tam içeri?i için lütfen kaynak makaleye veya sorumlu yazara ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM